

Tentamen

Chemical Bonding Premaster Course Pre-master Chemistry (joint degree)

Tentamen

Datum: 24 October 2019

Tijd: 9-12uur

Aantal pagina's: 7 (inclusief voorblad)

Aantal open vragen: 6

Bij iedere vraag staat het maximaal te behalen aantal punten vermeld. Totaal aantal te behalen punten: 100

VOORDAT U BEGINT

- Controleer of uw versie van het tentamen compleet is.
- Schrijf **uw naam en studentnummer** en indien van toepassing **versienummer** op elk vel papier dat u inlevert en **nummer de pagina's**.
- Uw mobiele telefoon moet uit staan en in uw jas of tas zitten. Uw jas en tas moeten op de grond liggen.
- **Toegestane hulpmiddelen:** Kladpapier, Rekenmachine (grafisch), Rekenmachine (niet-grafisch), Het periodiek systeem en lijst met fysische constanten (beide uitgerekte). Overige hulpmiddelen zijn niet toegestaan.

HUISHOUDELIJKE MEDEDELINGEN

- De eerste 30 minuten en de laatste 15 minuten mag u de zaal niet verlaten, ook niet voor het bezoeken van het toilet.
- 15 minuten voor het eind wordt u gewaarschuwd dat het inlevertijdstip nadert.
- Vul na afloop van het tentamen het evaluatieformulier in, indien van toepassing.
- U bent verplicht zich op verzoek van de examiner (of diens vertegenwoordiger) te kunnen legitimeren met een bewijs van inschrijving en een geldig legitimatiebewijs.
- Tijdens het tentamen is toiletbezoek niet toegestaan, tenzij de surveillant hier toestemming voor geeft.
- Na afloop mag u dit tentamen meenemen.

Succes!

Opgave 1 (Ionisatie en Rydberg) (16 pt)

De 1^e en 2^e ionisatie-energieën van enkele elementen zijn als volgt:

Element	1 ^e IE in kJ mol ⁻¹	2 ^e IE in kJ mol ⁻¹
Li	520	7298
Be	899	1757
B	801	2427
C	1087	2352
N	1402	2856
O	1314	3388
F	1631	3374
Cu	746	1958
Zn	906	1733

a) (8 pt)

i) Licht in eigen woorden de trend in de waarden van de 1^e ionisatie-energieën van Li, Be, B, C, N, O en F toe.

ii) Geef een verklaring waarom het verschil tussen de 1^e en 2^e ionisatie-energie voor Li veel groter is dan voor Be.

iii) Geef een verklaring voor het feit dat het verschil tussen de 1^e en 2^e ionisatie-energie groter is voor B dan voor C.

iv) Geef een verklaring voor het feit dat de 2^e ionisatie-energie voor Cu groter is dan voor Zn.

b) (4 pt) De 1^e ionisatie-energieën van de halogenen zijn als volgt:

F:	1680 kJ mol ⁻¹
Cl:	1255 kJ mol ⁻¹
Br:	1140 kJ mol ⁻¹
I:	1008 kJ mol ⁻¹

Bereken de golflengte van de fotonen die nodig zijn om de elementen, F, Cl, Br en I te ioniseren vanuit hun grondtoestand. Licht de trend in de verkregen antwoorden toe.

c) (4 pt) De ionisatie-energie van een H atoom in een geëxciteerde toestand is: $(1/16) h R$. Geef de waarde van het hoofdkwantumgetal, n , van de toestand van de geëxciteerde H atomen.

Aanwijzing bij vraag c):
$$\nu = RZ^2 \left(\frac{1}{n_1^2} - \frac{1}{n_2^2} \right)$$

h : Planck's constante R : Rydberg constante = $3.28994 \times 10^{15} \text{ s}^{-1}$ Z : atoomnummer

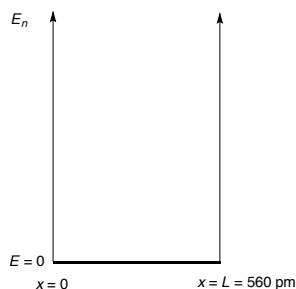
Opgave 2 (Deeltje in een doos) (18 pt)

De energie van een elektron in een eendimensionale doos is gegeven door onderstaande vergelijking:

$$E_n = \frac{n^2 h^2}{8m_e L^2}$$

$n = 1, 2, 3, \dots$ h : Planck's constante; m_e : massa van het elektron; L : lengte van de doos

a) (6 pt) Wij beschouwen nu een eendimensionale doos met de lengte, L , van 560 pm.

Bereken de energie die nodig is om een elektron te brengen:

- i) van $n_1 = 1$ naar $n_2 = 2$
- ii) van $n_1 = 2$ naar $n_2 = 3$
- iii) van $n_1 = 3$ naar $n_2 = 4$.

Licht de resultaten toe met behulp van een tekening.

b) (5 pt) Wij beschouwen nu een tweedimensionale doos met de met dimensie van $L_x = 560$ pm, $L_y = 560$ pm. Voor een tweedimensionale doos geldt het volgende:

$$E_{n_x, n_y} = \frac{h^2}{8m_e} \left[\frac{n_x^2}{L_x^2} + \frac{n_y^2}{L_y^2} \right] \quad n_x = 1, 2, \dots \quad n_y = 1, 2, \dots$$

Bereken de energie die nodig is om een elektron te brengen:

- i) van de toestand met $n_x = n_y = 1$ naar de toestand met $n_x = 1$ en $n_y = 2$.
- ii) van de toestand met $n_x = 1$ en $n_y = 2$ naar de toestand met $n_x = 2$ en $n_y = 2$.

c) (5 pt) Wij beschouwen nu een driedimensionale doos met de dimensie van $L_x = 560$ pm, $L_y = 560$ pm en $L_z = 560$ pm. Voor een driedimensionale doos geldt het volgende:

$$E_{n_x, n_y, n_z} = \frac{h^2}{8m} \left[\frac{n_x^2}{L_x^2} + \frac{n_y^2}{L_y^2} + \frac{n_z^2}{L_z^2} \right] \quad n_x = 1, 2, \dots \quad n_y = 1, 2, \dots \quad n_z = 1, 2, \dots$$

Bereken de energie die nodig is om een elektron te brengen:

- i) van de toestand met $n_x = n_y = n_z = 1$ naar de toestand met $n_x = 1$, $n_y = 1$ en $n_z = 2$
- ii) van de toestand met $n_x = 1$, $n_y = 1$ en $n_z = 2$ naar de toestand met $n_x = 1$, $n_y = 2$ en $n_z = 2$

d) (2 pt) Vergelijk de antwoorden van de vragen a), b) en c).

Opgave 3 (Golffunctie en elektronconfiguratie) (14 pt)

a) (7 pt) De uitdrukkingen van de golffuncties van de $2p_x$, $2p_y$ en $2p_z$ niveaus zijn hieronder gegeven:

$2p_x$:

$$\psi(r, \theta, \phi) = \frac{1}{2\sqrt{6}} \left(\frac{1}{a_0} \right)^{5/2} r e^{-r/2a_0} \left(\frac{3}{4\pi} \right)^{1/2} \sin \theta \cos \phi$$

$2p_y$:

$$\psi(r, \theta, \phi) = \frac{1}{2\sqrt{6}} \left(\frac{1}{a_0} \right)^{5/2} r e^{-r/2a_0} \left(\frac{3}{4\pi} \right)^{1/2} \sin \theta \sin \phi$$

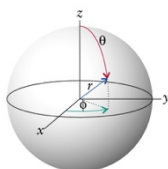
$2p_z$:

$$\psi(r, \theta, \phi) = \frac{1}{2\sqrt{6}} \left(\frac{1}{a_0} \right)^{5/2} r e^{-r/2a_0} \left(\frac{3}{4\pi} \right)^{1/2} \cos \theta$$

De elektronverdeling in het $2p$ niveau is gegeven door de som van de kwadraten van de golffuncties:

$$\Psi^2(2p_x) + \Psi^2(2p_y) + \Psi^2(2p_z).$$

Laat zien dat de elektronenverdeling in het $2p$ niveau van de grondtoestand van het stikstofatoom sferisch symmetrisch is d.w.z. onafhankelijk van de hoeken θ en ϕ (zie tekening met de bolcoördinaten); hint: $\sin^2(x) + \cos^2(x) = 1$.

b) (7 pt) Welk van de volgende elementen zijn gekenmerkt door een sferisch symmetrisch elektronenverdeling in het buitenste elektronische niveau: O, Cl, Mn, Ca, Ni, Pd.

Opgave 4 (Kwantumgetallen en elektronconfiguratie) (16 pt)

a) (3 pt) **i)** Atoom orbitalen worden geclassificeerd door de drie kwantumgetallen n , l , m_l . Licht de betekenis toe van deze drie kwantumgetallen; **ii)** Het vierde kwantumgetal is m_s , licht de betekenis toe van m_s .

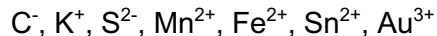
b) (2 pt) Geef de mogelijke waarden van de verschillende kwantumgetallen.

c) (3 pt) **i)** Geef de mogelijke waarden van de verschillende kwantumgetallen voor $n = 4$, **ii)** geef het aantal orbitalen voor $n = 4$ en het maximale aantal elektronen die zich kunnen bevinden in de orbitalen met $n = 4$.

d) (3 pt) Teken in één figuur de relatieve energieniveaus van de $1s$, $2s$, $2p$, $3s$, $3p$ en $3d$ orbitalen van het H atoom. Geef in de figuur aan in welk orbitaal het elektron zich bevindt in de grondtoestand van het waterstofatoom.

e) (3 pt) Teken in één figuur de relatieve energieniveaus van de $1s$, $2s$, $2p$, $3s$, $3p$, $3d$ en $4s$ orbitalen van het Mn atoom. Geef in de figuur aan in welke orbitalen de elektronen zich bevinden van het Mn atoom in de grondtoestand.

f) (2 pt) **i)** Geef de volledige elektronenconfiguratie van de onderstaande ionen; **ii)** het aantal ongepaarde elektronen in de ionen:

Opgave 5 (MO theorie) (18 pt)

De binding in chemische deeltjes kunnen beschreven worden met behulp van de zogenaamde "Molecular Orbital Theory".

a) (3 pt) (Teken **i**) het MO diagram van H_2 ; **ii**) het MO diagram van He_2 en **iii**) het MO diagram van Li_2 .

b) (2 pt) Geef met behulp van de MO-diagrammen (vraag **a**) een verklaring voor **i**) dat He_2 geen stabiele verbinding is, en **ii**) dat Li_2 stabiel is.

c) (2 pt) Teken nu het MO-diagram van O_2 en geef een verklaring voor het feit dat O_2 een biradicaal is.

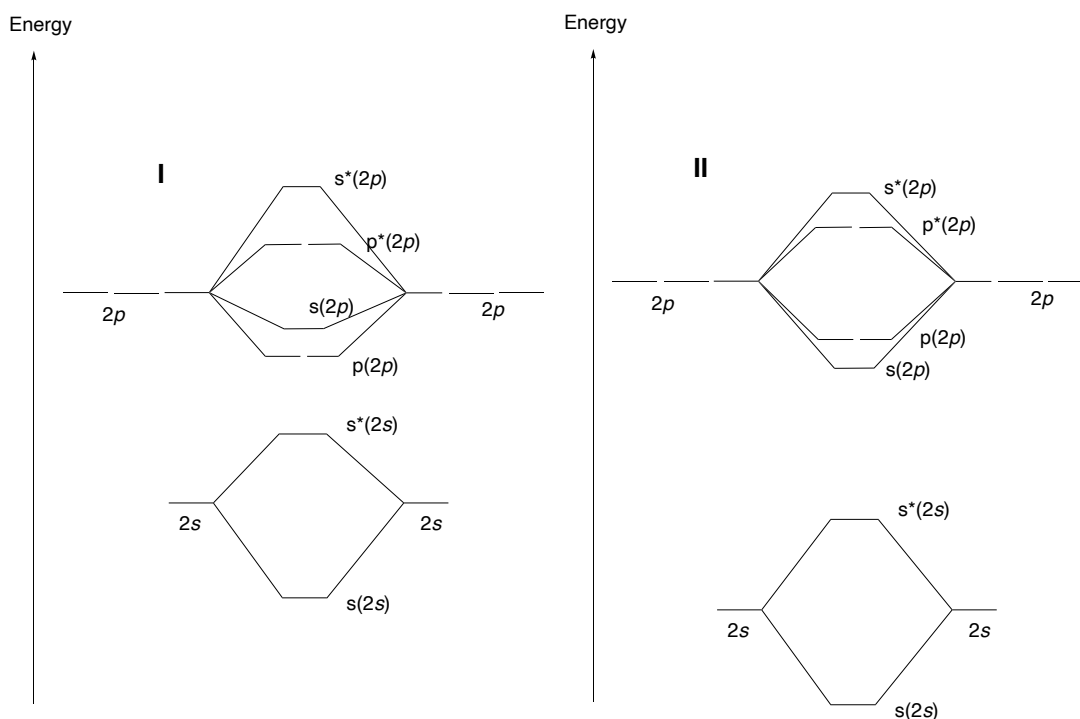
d) (4 pt) Teken een eenvoudig MO-diagram van $FO\cdot$.

e) (3 pt) Geef een verklaring voor het feit dat de elektronenaffiniteit van O_2 ($EA(O_2) < 0.45$ eV) veel lager is dan de elektronenaffiniteit van het $FO\cdot$ ($EA(FO) = 2.3$ eV).

f) (4 pt) Geef de bindings-orde van onderstaande deeltjes ($B.O. = \frac{1}{2}(N - N^*)$, N = aantal elektronen in bindend MO's en N^* aantal elektronen in anti-bindend MO's). Geef aan welke van de volgende deeltjes stabiel zijn en welke niet:

Hulp: I is van toepassing voor B_2 , C_2 en N_2 en II is van toepassing voor O_2 en F_2 .

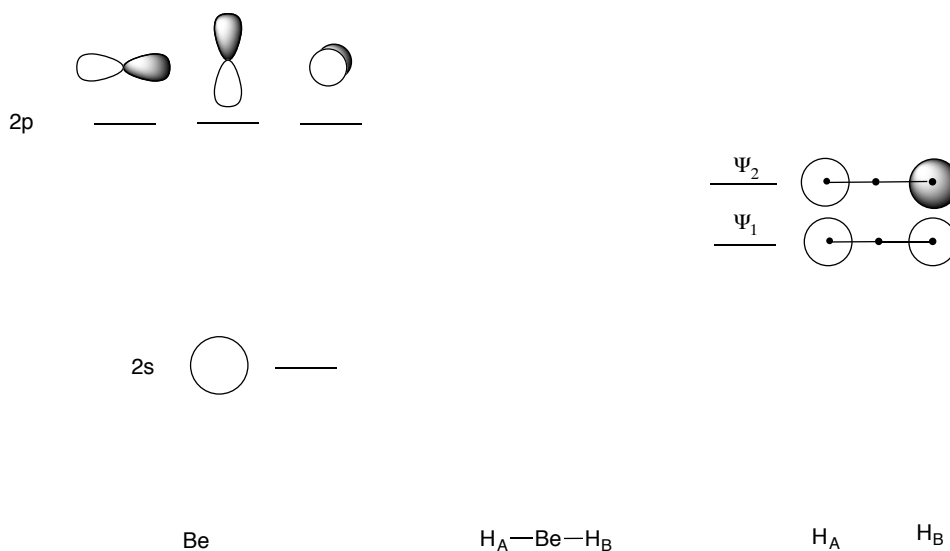
Opgave 6 (Valentiebindingstheorie MO theorie, poly-atomaire moleculen) (18 pt)

BeH₂ is een bijzonder molecuul met een lineaire structuur.

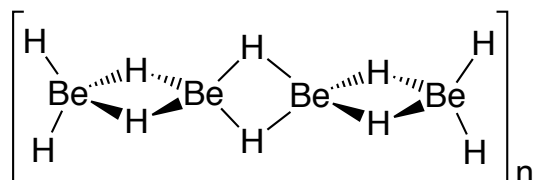
a) (2 pt) Geef de hybridisatie van Be in het BeH₂ molecuul.

b) (5 pt) Teken een MO diagram van het BeH₂ molecuul met onderstaande figuur als uitgangspunt:

c) (3 pt) Geef aan welke MO's **i)** bindend zijn; **ii)** niet-bindend zijn en **iii)** anti-bindend zijn.

d) (2 pt) BeH₂ kan als vaste stof een polymeerachtige structuur aannemen, [Be(H)₂]_n, waarin ieder Be center 4 gecoördineerd is:

Geef de hybridisatie van het Be in [Be(H)₂]_n

e) (3 pt) Welke atoomorbitalen zijn betrokken bij de vorming van de “Be-H-Be” interactie.

f) (3 pt) **i)** Teken een eenvoudig MO-diagram dat de “Be-H-Be” interactie kan beschrijven; **ii)** laat zien dat de bindingsorde van de “Be-H-Be” binding 1 is.